

Diplomová práce

Autorka: **Markéta Míková**

Název: **Ztráta smyslu života – úloha a odpovědnost pracovníka pomáhajících profesí při práci s klientem, který ztratil smysl života**

Obhajoba květen 2013

Posudek vedoucího práce:

Autorka si zvolila téma, které spadá do oblasti psychologie (ztráta smyslu života), jedné z klíčových disciplín studovaného oboru, toto téma pak zkoumá z hlediska konkrétního pracoviště sociálního pracovníka a to vzhledem k jeho odpovědnosti. Text tedy svou základní koncepcí zapadá do profilu oboru ESP. V úvodu autorka (kromě motivace) formuluje cíl práce, kterým je popsat úlohu a odpovědnost pracovníka pomáhajících profesí v rámci práce s klientem, který ztratil smysl života. I když se takto formulovaný cíl jeví širším, než to, co slibuje název práce, lze říci, že dosažením cíle se proto jistě splní očekávání vzbuzená nadpisem. Autorka dále představuje strukturu – práci člení do čtyř kapitol, v první vymezuje základní pojmy se kterými pak v práci pracuje či psychologické školy ze kterých ve svých úvahách vychází. Ve druhé kapitole se zabývá ztrátou smyslu života v různých životních situacích, ve třetí kapitole se zabývá sebevražedným chováním jakožto rizikem vyplývajícím ze ztráty smyslu života. V poslední kapitole pak uzavírá pohledem na úlohu a odpovědnost pracovníka v pomáhající profesi, který se ocitne v kontaktu s klientem ohroženým ztrátou smyslu života. Takto pojatá struktura má svou logiku a je možnou cestou k cíli, který si autorka vytyčila.

Při vlastním zpracování autorka vychází z relevantní literatury – psychologické, sociální práce, částečně z oblasti etiky. Již v první kapitole se projevuje to, co pak shledávám v celém zpracování, že totiž autorka se k danému dílčímu tématu (např. téma smysl) chopila poměrně značného rozsahu relevantní literatury (nepatří sem ovšem Wikipedie citovaná však jen okrajově, snad jednou?), z ní pak vypisuje vše, co tam k danému subtématu nachází. Ne že by to bylo špatně, ale čtenář (a možná i autorka?) možná chvílemi ztrácí ze zřetele vlastní cíl práce. Uvedené údaje mají svou hodnotu, ale jsou zde potřebné z hlediska toho, co nás zajímá, zkoumáme-li úlohu pracovníka pomáhajících profesí (nebo sociálního pracovníka?) v práci s klientem v suicidálním ohrožení? Tato otázka byla častou otázkou našich konzultací, a autorka (jejíž píli v literaturním sběru velmi cením) pak řadu textů zdárně vypustila, což cením také. Nicméně při pohledu na celkový text cítím povinnost tuto poznámku připojit – že práci by totiž jisté „dozrání“ promyšlením sebraného, přísně v perspektivě cíle, ještě pomohlo. Četba pojednání již prvního pojmu (smyslu) mi spíše než ucelený pohled na tento pojem, jak s ním autorka dále chce pracovat, přináší poměrně zajímavý zdroj různých autorů, materiál k dalšímu studiu, soubor odkazů na to jak je možná tento pojem uchopit, jak je možné jej rozpracovávat, či jen vůbec budí zvědavost uchopit vlastní perspektivy a kontexty jednotlivých

citovaných autorů. Někde autorka spíše než k promýšlení a pojednání vlastního tématu tenduje spíše k žánru učebnice či slovníkového hesla (uvádí např. výčet světových i tuzemských autorů k subtematům s doporučením čtenářům ke studiu pro lepší pochopení – s. 18, 19 aj.; uvádí poměrně zevrubně život a dílo E. Frankela, Laengleho apod.). Ve třetí kapitole se projevuje autorčin osobní vklad uváděním drobných komentářů z vlastní praxe, který svědčí o jejím zájmu o věc i o její schopnosti propojování teoretických znalostí s praktickou zkušeností a naopak – potřebě poznanou zkušenost konfrontovat s teorií. Ztráta smyslu života (vlastní téma práce) bývá v literatuře uvažováno jako jedna ze suicidálních příčin, autorka se tuto tezi rozhodla prakticky ověřit praktickým výzkumem – rozhovory s deseti pacienty hospitalizovanými z důvodu suicidálního jednání. Vlastní výzkum je uveden v příloze práce; pro vlastní text je pouze jedním ze zdrojů, ze kterého autorka čerpá vzhled do prožívání člověka v krizové situaci a to jí pak pomáhá spolu s ostatními zdroji formulovat vlastní závěry k úloze a odpovědnosti pomáhajícího pracovníka. Čtvrtá kapitola pak přináší vlastní výsledek – důsledky pro pomáhajícího pracovníka. Autorka se napřed zabývá odpovědností (zmiňuje i odpovědnost klienta), svědomím, zákonnou odpovědností. Zde bych očekával, že autorka více zúročí poznatky předchozích kapitol a úloha pom. prac. bude popsána explicitněji. Autorka přináší pro svou argumentaci nové citace, závěru kapitoly mám pak rozumět tak, že úlohou onoho pracovníka je aplikace logoterapie (v předposlední větě se píše že jde o psychoterapii, v následující větě, že nesmí psychoterapii suplovat, ale doplňovat)? Explicitně pak autorka úlohu pom. prac. vyjadřuje spíše v závěru své práce; chápu z něj dále určitý povzdech nad tím, že pomáhající pracovník je v rozhodování ponechán sám sobě o něco více než by si autorka přála. Domnívám se (což asi i autorka tak vnímá), že oblast práce s lidmi v jejich individualitě nelze do detailu legislativně (či jinak) znormovat.

Formálně práce obsahuje nevýraznou míru překlepů (v jedné části literatury se vyskytuje „systémový překlep“ záměny tečky a čárky u jména autora)

Celkově – přes uvedené poznámky považuji práci za poctivě zpracovanou, téma autorce leží na srdci, má snahu smysluplně propojovat teorii s praxí. Proto práci určitě doporučuji k obhajobě.

Alois Kříšťan

květen 2013